

**Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju
MISIJA NA KOSOVU**

**Prpratni izveštaj o praćenju rada skupština opština
januar-decembar 2011.**

jun 2012.

Odricanje od odgovornosti:

Zvanična verzija ove publikacije pisana je na engleskom jeziku. Sve druge jezičke verzije ove publikacije predstavljaju prevod sa originalne engleske verzije i ne smatraju se zvaničnim dokumentima.

SADRŽAJ

PREGLED IZVEŠTAJA	3
1. UVOD	4
2. SASTANCI SKUPŠTINA OPŠTINA – GLAVNI NALAZI	5
2.1 Najavljivanje sastanaka	5
2.2 Sprečavanje sukoba interesa.....	6
2.3 Pružanje usmenog/pismenog prevoda.....	7
2.4 Ministarstvo lokalne uprave – aktivnosti nadzora	8
3. ZAKLJUČAK	9
4. PREPORUKE.....	10

PREGLED IZVEŠTAJA

Učešće javnosti u odlučivanju kao i nadzor lokalnih institucija predstavljaju suštinska načela dobrog upravljanja koja su osmišljena u cilju obezbeđivanja transparentnosti i odgovornosti demokratskih procesa. *Izveštaj o praćenju rada skupština opština* (januar-decembar 2011), kao i u svom prethodnom izdanju koje je objavila Misija Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju na Kosovu (OEBS) ocenjuje – u odnosu na Zakon o lokalnoj samoupravi - zakonitost i delotvornost učinka skupština opština kada govorimo o javnom najavljivanju sastanaka skupštine opštine, sprečavanju sukoba interesa opštinskih zvaničnika, upotrebe službenih jezika i poštovanju zakonskih odredbi u radu opština prilikom nadzora centralne vlade.

Gledano u celosti, skupštine opština su ostvarile primetan napredak u poštovanju zakonskih odredbi. Blagovremeno javno najavljivanje sastanaka skupština opština ispunilo je 91 procenat opština; od ovog broja, 44 procenta preduzelo je dodatne inicijative za uključivanje javnosti uspostavljajući time najbolje prakse koje se mogu ponoviti širom Kosova. U dve opštine, postupci za sprečavanje sukoba interesa lokalnih zvaničnika jasno su predviđeni opštinskim statutima i poslovnikom o radu skupštine. Štaviše, uvođenjem emitovanja skupštinskih sastanaka putem veb kamere u januaru 2012, od zvaničnika na centralnom nivou više se ne zahteva da fizički prisustvuju sastancima skupština opština. Posvećenost vlade da omogući javno emitovanje zakonodavnih sastanaka skupštine opštine online odnosno preko interneta u budućnosti predstavlja izvanrednu inicijativu za koju se očekuje da će povećati transparentnost i odgovornost.

Bez obzira na ispred navedeno, jedan broj nedostataka i dalje preovlađuje u nekoliko opština. Prvo, broj opština koje su preduzele mere da odgovore na slučajeve sukoba interesa je opao. Drugo, kada govorimo o upotrebi službenih jezika, dok se usmeni prevod tokom sastanaka skupštine opštine pruža na širokoj osnovi, date opštine ne uspevaju na redovnoj osnovi da ispune obavezu da se prevedu zapisnici sa sastanaka na sve službene jezike.

U cilju daljeg poboljšanja transparentnosti i odgovornosti opštinskih zakonodavnih procesa, Misija preporučuje: da se dalje poboljša učešće javnosti na sastancima skupštine opštine, npr. postavljanjem obaveštenja na javnim mestima i/ili objavljivanjem istih putem lokalnih medija; definisanje postupaka za posmatranje situacija sukoba interesa i obezbeđivanje da se iste ispoštuju; prevod i objavljivanje zapisnika sa sastanaka skupštine opštine na svim službenim jezicima; i omogućavanje javnog prenosa sastanaka skupštine opštine na internetu.

1. UVOD

Pravni i regulatorni okvir¹ na Kosovu, konkretno Zakon br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi, definiše zahteve za funkcionisanje skupština opština i pruža zaštitne mere kako bi se obezbedilo učešće javnosti u procesima odlučivanja. Ovo obuhvata zahteve za održavanje sastanaka skupština opština otvorenih za javnost, kao i javno najavljivanje datih sastanaka i upotrebe službenih jezika. Štaviše, odredbe koje se bave situacijama sukoba interesa imaju za cilj da obezbede poštovanje međunarodnih standarda, kao što su načela dobrog upravljanja, transparentnosti i odgovornosti. Propisna primena ovog regulatornog okvira obezbediće da učinak lokalnih vlada bude u skladu sa ovim glavnim načelima. Nivo na koji opštine poštuju ova načela prati Ministarstvo lokalne uprave kao nadzorno telo centralnog nivoa koje dodeljuje dužnost zvaničnicima da prate sastanke skupština opština.²

Ovaj izveštaj nadopunjuje izdanje iz 2011. godine koje prati ključne aspekte učinka skupština opština kao i dešavanja u vezi sa mehanizmima nadzora ministarstva na lokalnom nivou. Isti je izrađen sa namerom da posluži opštinskim predstavnicima, ministarstvu i drugim relevantnim akterima uključenim u pitanja lokalne uprave kao pokazatelj za daljim razvojem kapaciteta na lokalnom nivou. Fokus leži na korišćenju identifikovanih slučajeva najbolje prakse u drugim opštinama putem međuopštinske saradnje i obuke.

Ova ocena obuhvata 362 sastanaka skupština opština održanih u 34 opštine³ u periodu od januara do decembra 2011. OEBS je prikupio podatke putem redovnog praćenja opštinskih aktivnosti i preko strukturiranih intervju sa zvaničnicima na opštinskom i centralnom nivou.

Izveštaj se usredsređuje na tri glavna aspekta poštovanja regulative i na nadzor aktivnosti skupštine opštine. Drugi deo predstavlja nalaze o najavljivanju sastanaka skupštine opštine, sprečavanju situacija sukoba interesa, nivoa poštovanja zakonskih odredbi o upotrebi službenih jezika i skorašnja dešavanja i nastojanja u smislu aktivnosti praćenja rada ministarstva. Izveštaj se završava preporukama za poboljšavanje transparentnosti i odgovornosti upravljanja na lokalnom nivou.

¹ Pravni okvir obuhvata standarde koji proizilaze iz Evropske povelje o lokalnoj samoupravi i njenih Protokola (*u daljem tekstu povelja*).

² Kao nadzorno telo, ministarstvo je uspostavilo sistem praćenja koji mu omogućava da identifikuje nedostatke u pogledu zakonitosti opštinskih aktivnosti. Tokom perioda izveštavanja, ministarstvo je počelo sa primenom nove strategije za praćenje sednica skupština opština on-line. Ovaj novi nadzorni mehanizam uređen je Administrativnim uputstvom br. 2012/01 o praćenju rada skupština opština putem teleprisustva omogućenog uređajima informacione tehnologije.

³ Opštine Zvečan/Zveçan, Leposavić/Leposaviq i Zubin Potok nisu uključene u ovu ocenu.

2. SASTANCI SKUPŠTINA OPŠTINA – GLAVNI NALAZI

Regulatorni okvir na Kosovu opisan u pojedinostima u Izveštaju OEBS-a iz 2011. godine⁴ pruža između ostalog, da se lokalna samouprava zasniva na načelima dobrog upravljanja, transparentnosti, efikasnosti i efektivnosti, poštovanja vladavine prava i sa ciljem približavanja odlučivanja stanovnicima u cilju unapređivanja održivog upravljanja.⁵ Štaviše, Zakon o lokalnoj samoupravi štiti načela i utvrđuje presudnu ulogu skupštine opštine kao zakonodavnog organa opštine odgovornog da odlučuje o pitanjima od opštinskog značaja⁶ i u nadgledanju rada izvršne vlasti. Shodno tome, ističe glavne formalne aspekte funkcionisanja ovako značajnog organa. Ovo obuhvata odredbu o najavljivanju javnih sastanaka, sprečavanju situacija sukoba interesa i odredbe o pružanju pismenog i usmenog prevoda kada govorimo o aktivnostima skupštine opštine.

Ovaj deo predstavlja glavne nalaze proizašle iz OEBS-ovih aktivnosti praćenja sprovedenih na nivou poštovanja gore navedenih formalnih zahteva. Isti takođe predstavlja trenutnu situaciju i događanja u oblasti praćenja aktivnosti skupština opština koje sprovodi ministarstvo.

2.1 Najavljivanje sastanaka

Jedan od proceduralnih nedostataka identifikovanih u približno polovini ocenjenih opština u Izveštaju OEBS-a iz 2011⁷ bio je neuspeh da se javnost obavesti o predstojećim sastancima⁸ i nedovoljno široko dopiranje do javnosti.⁹ Neuspeh olakšavanja pristupa opšte javnosti u procesima odlučivanja šteti nastojanjima opštinskih institucija da upravljaju na transparentan način, kršeći načela dobrog upravljanja predviđena Zakonom o lokalnoj samoupravi.

Poslednji nalazi iz aktivnosti praćenja koje je sproveo OEBS otkrivaju da samo tri opštine nisu postavile javno obaveštenje pre sastanka skupštine opštine u više od jednog slučaja.¹⁰ Preostalih 31 opština najavile su sastanke skupštine opštine na blagovremeni način.¹¹ Ovo pokazuje značajan napredak u odnosu na prethodno

⁴ Vidi izveštaj OEBS-a iz 2011. godine *Izveštaj o praćenju rada skupština opština, mart 2009-decembar 2010*, <http://www.osce.org/kosovo/80664>, (kome je pristupljeno 14. novembra 2011).

⁵ Preambula u Zakonu br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi, 4. jun 2008.

⁶ Član 40.2 Zakona o lokalnoj samoupravi.

⁷ Vidi izveštaj OEBS-a iz 2011. godine *Izveštaj o praćenju rada skupština opština, mart 2009-decembar 2010*.

⁸ Poštovanje načela održavanja otvorenih sastanaka uređen je prvenstveno u članu 45. Zakona o lokalnoj samoupravi i iznosi da su svi sastanci skupštine opštine javni, iako sa nekoliko izuzetaka.

⁹ Zakon o lokalnoj samoupravi utvrđuje obavezu opština da informišu stanovnike, blagovremeno i na efektivan način, o predstojećim sastancima skupštine opštine, a Administrativno uputstvo 2008/09 o transparentnosti opština kojim se primenjuje Zakon, definiše način na koji bi javnost trebalo da bude obavestena o aktivnostima lokalnih zakonodavnih ogranaka, odnosno informacije moraju biti postavljene na najčešće posećenim mestima u opštini u skladu sa članom 3.3 Administrativnog uputstva 2008/09.

¹⁰ Mamuša/Mamushë/Mamuša u dva slučaja; Suharekë/Suva Reka u četiri slučaja; Rahovec/Orahovac u pet slučajeva. Pored toga, Deçan/Dečani, Prishtinë/Priština Gračanica/Gračanicë, Štrpce/Shtërpçë, Gjilan/Gnjilane i Klokot/Kllokot nisu uspeli da najave sastanke u jednom slučaju.

¹¹ Najmanje sedam radnih dana pre dana održavanja sastanka za redovne sastanke. Članovi 43.3 i 45.2 Zakona br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi.

navedenih 16 opština koje nisu uspele da ispoštuju ovu obavezu u više od jednog slučaja.¹²

Kada govorimo o sredstvima koja se koriste za obaveštavanje javnosti o predstojećim sastancima skupštine opštine, opštine su nastavile da koriste opštinske oglasne table i opštinske veb stranice za raspodelu informacija. Međutim, 15 opština koristilo je i druga sredstva, pokazujući sve veća nastojanja za dopiranje do javnosti.¹³ Na primer, opštine Pejë/Peć, Deçan/Dečani, Glllogoc/Glogovac i Mitrovicë/Mitrovica postavile su informacije o aktivnostima skupštine opštine na najčešće posećenim mestima u opštini, kao što je centar grada. Još jedna novina kada govorimo o dopiranju do javnosti uvela je opština Prishtinë/Priština koja izdaje saopštenja za štampu o predstojećim zakonodavnim aktivnostima. Radio objave, bilbordi i posteri takođe su pomenuti kao sredstva za širenje informacija o predstojećim sastancima.¹⁴

Dalje, ocena pokazuje da je javnost prisustvovala na 95 procenata propraćenih sastanaka skupštine opštine, međutim, prisustvo je često ostalo na niskim nivoima.¹⁵ Pored toga, nijedan pripadnik javnosti nije primećen na svih 18 sastanaka održanih u opštinama tokom perioda izveštavanja.¹⁶ Najveći broj pripadnika javnosti koji su prisustvovali sastancima primećeno je u opštinama Pejë/Peć, Prizren, Gjakovë/Đakovica, Klinë/Klina, Rahovec/Orahovac, Kaçanik/Kaçanik, i Lipjan/Lipljan.¹⁷

Gledano u celosti, zahtev da se javno najave sastanci skupštine opštine ispunjen je u većini opština, što obeležava poboljšanje u odnosu na prethodni izveštaj OEBS-a. Pored toga, polovina opština uložila je dalje napore za dopiranje i obaveštavanje javnosti, što obeležava pozitivan trend. Nivo učešća javnosti ne može se smatrati dovoljnim, ostajući konzistentno na niskim nivoima u većini opština. Neprekidna podrška za povećavanje efektivnosti javnih najava sastanaka skupština opština može povećati prisustvo javnosti time poboljšavajući transparentnost opštinskih zakonodavnih aktivnosti.

2.2 Sprečavanje sukoba interesa

U poređenju sa nalazima predstavljenim u Izveštaju OEBS-a za 2011. godinu, skupštine opština nisu uspele da u većem obimu odgovore na pitanje sukoba interesa na sastancima skupština opština.

¹² Vidi izveštaj OEBS-a iz 2011. godine *Izveštaj o praćenju rada skupština opština, mart 2009-decembar 2010.* (strana 7).

¹³ Prizren, Shtime/Štimlje, Pejë/Peć, Gjakovë/Đakovica, Klinë/Klina, Klokot/Kllokot, Deçan/Dečane, Novo Brdo/Novobërdë, Ranilug/Ranillug, Kamenica/Kamenicë, Prishtinë/Priština, Glllogoc/Glogovac, Fushë Kosovë/Kosovo Polje, Skenderaj/Srbica i Vushtrri/Vučitrn.

¹⁴ U 2010. i 2011. OEBS je poklonio približno 3,000 i 4,000 postera odnosno opštinama za najavljiivanje sastanaka skupština opština.

¹⁵ Najniži nivo prisustva javnosti primećen je u sledećim opštinama: Dragash/Dragaš (min 2, max 8 lica), Gračanica/Gračanicë (min 1, max 6 lica), Junik (min 2, max 9 lica), Vushtrri/Vučitrn (min 4, max 6 lica) and Skënderaj/Srbica (min 3, max 5 lica).

¹⁶ Štrpce/Shtërpçë, Parteš/Partesh, Fushë Kosovë/Kosovo Polje i Obiliq/Obilić.

¹⁷ Pejë/Peć (min 4, max 20 lica), Prizren (min 11, max 60 lica), Gjakovë/Đakovica (min 3, max 28 lica), Klinë/Klina (min 3, max 30 lica), Rahovec/Orahovac (3 min, 25 max lica), Kaçanik/Kaçanik (min 2, max 25 lica) i Lipjan/Lipljane (min 2, max 12 lica).

Bilo koji odbornik koji se nađe u situaciji sukoba interesa biće isključen iz procesa odlučivanja u pogledu bilo kog pitanja u kome on/ona ili član uže porodice ima finansijski ili drugi interes. Odbornici su obavezni da iznesu otvorenu izjavu o svojim finansijskim interesima pre inauguralne sednice skupštine opštine i da prijave bilo kakve promene u svom finansijskom interesu koje mogu posledično nastati.¹⁸ Oni su podjednako obavezni da prijave bilo kakav sukob interesa, politički ili finansijski, koji se može javiti tokom njihovog mandata na funkciji odbornika. Svaki odbornik takođe može predstaviti informacije o mogućim interesima drugog odbornika. Opštine treba da uredе postupak za isključivanje odbornika u situacijama sukoba interesa iz odlučivanja i administrativnih postupaka u svojim opštinskim statutima i poslovniku o radu skupština opština.

Ocena pokazuje da je na pitanje sukoba interesa odgovoreno samo u dve opštine: u jednom slučaju to je učinio predsedavajući u opštini Glogoc/Glogovac,¹⁹ a u opštini Pejë/Peć predsedavajući redovno pita odbornike da li bilo koja tačka dnevnog reda može potencijalno da izazove sukob interesa. U poređenju sa prethodnim periodom izveštavanja, ovo obeležava značajan pad u broju slučajeva u kojima je istaknuto pitanje sukoba interesa u opštinama.²⁰

Kao što je prethodno istaknuto, opštine treba da uredе postupak za isključivanje odbornika u situacijama sukoba interesa iz odlučivanja i administrativnih postupaka u svojim statutima i poslovniku o radu skupštine opštine.²¹ Samo dve opštine, Lipjan/Lipljan i Shtime/Štimlje, ispunile su ovaj zahtev i definisale su postupke sukoba interesa u gore navedenim opštinskim aktima.²²

Opštine su zakonski obavezne da uredе pitanje sukoba interesa.²³ Definisanje postupka isključivanja odbornika u sukobu interesa čini da dati odbornici budu pozivani na odgovornost u pogledu radnji koje preduzmu prilikom odlučivanja. Štaviše, povećava nivo svesti odbornika o datom pitanju. U tom smislu, prakse gore pomenutih opština trebalo bi da razmotre i druge opštine.

2.3 Pružanje usmenog/pismenog prevoda

Opštine skoro uvek na zahtev pružaju simultani prevod tokom sastanaka skupština opština. Međutim, pismeni prevod materijala za sastanak skupštine opštine ne pruža uopšte 52 procenta ocenjenih opština.²⁴

¹⁸ Član 38 Zakona o lokalnoj samoupravi uređuje pitanje sukoba interesa odbornika i odražava međunarodne standarde, kao što je odgovornost.

¹⁹ Na sastanku skupštine opštine održanom 26. maja 2011. u opštini Glogoc/Glogovac, predsedavajući je zatražio od odbornika da napuste sastanak zato što je verovao da su u situaciji sukoba interesa sa temom na dnevnom redu za taj sastanak skupštine opštine.

²⁰ U skladu sa prethodnom ocenom, sukob interesa istaknut je u šest opština u 12 slučajeva. Vidi izveštaj OEBS-a iz 2011. godine *Izveštaj o praćenju rada skupština opština, mart 2009-december 2010* (strana 7).

²¹ Član 38 Zakona o lokalnoj samoupravi.

²² Na primer, član 18 2. Poslovnika o radu opštine Lipjan/Lipljan jasno definiše obavezu predsedavajućeg da pita odbornike da li postoji mogući sukob interesa.

²³ Član 38 Zakona o lokalnoj samoupravi.

²⁴ Ravnopravna upotreba službenih jezika na opštinskom nivou zagarantovana je u skladu sa postojećim zakonskim okvirom.

Kako bi se osigurala dalja transparentnost i pristupačnost opštinskih zakonodavnih aktivnosti, Zakon o lokalnoj samoupravi predviđa da je upotreba jezika u opštinama uređena u skladu sa Zakonom o upotrebi jezika i detaljnim opštinskim propisima.²⁵ Službeni jezici treba da se primenjuju podjednako i da se ravnopravno tretiraju u svakodnevnom radu opština; usmeni prevod na sastancima skupštine opštine na službene jezike mora se pružiti kada to zahteva stanovnik ili odbornik, a opština mora da obezbedi pismeni prevod svih materijala za sastanak na sve službene jezike opštine.²⁶

Ocena pokazuje da su sve opštine na zahtev ispoštovale zakonski zahtev obezbeđivanja simultanog prevoda tokom sastanaka skupštine opštine, sa izuzetkom jednog.²⁷

Međutim, neuspeh prevođenja i objavljivanja materijala sa sastanka skupštine opštine na sve službene jezike leži na opštinama, kao što je prethodno istaknuto.²⁸ Od 34 propraćene opštine, 21 nije prevodila uopšte zapisnike sa sastanaka. Samo šest opština uvek prevodi materijale za sastanke na službene jezike dok u opštinama Gjilan/Gnjilane, Prizren i Klinë/Klina ovaj zakonski zahtev je takođe ispoštovan na svim propraćenim sastancima skupštine opštine, osim na jednom,²⁹ dok preostale opštine prevode materijale na neredovnoj osnovi.³⁰

Preovlađujuće nepoštovanje odredbi o jezicima u pogledu prevoda materijala za sastanke moglo bi se smatrati odsustvom voljnosti da se posvete ljudski i drugi resursi neophodni da se obezbedi ispoštovanost ovog zakonskog zahteva. Nadzorni organ bi trebalo da podseti opštine o njihovoj pravnoj obavezi da prevedu materijale za sastanke na službene jezike.

2.4 Ministarstvo lokalne uprave – aktivnosti nadzora

Kao nadzorno telo, ministarstvo je odgovorno, između ostalog, da obezbedi zakonitost aktivnosti organa lokalne uprave.³¹ Shodno tome, ministarstvo prati sastanke skupštine opštine prisustvovanjem sastancima ili putem online praćenja.

Ocena pokazuje da su zvaničnici ministarstva propratili 155 sastanaka skupštine opštine od ukupno 362 sastanaka koje je ocenio OEBS. Kao što je prethodno navedeno, zvaničnici ministarstva najmanje su bili prisutni u regionu Pejë/Peć, pošto ministarstvo nije prisustvovalo na 46 od 66 sastanka. Pored toga, nedavna ocena identifikovala je produženo odsustvo i u opštini Podujevë/Podujevo.

Od januara 2012, ministarstvo je uspešno uvelo sistem emitovanja sastanaka skupštine opštine preko interneta odnosno online. Upotreba ovog sredstva za nadzor

²⁵ Član 9 Zakona o lokalnoj samoupravi.

²⁶ Članovi 7.3 i 7.4 Zakona br. 02/L-37 o upotrebi jezika, 27. jul 2006.

²⁷ Mamuša/Mamushë/Mamuša.

²⁸ Vidi izveštaj OEBS-a iz 2011. godine *Izveštaj o praćenju rada skupština opština, mart 2009-decembar 2010*. Četrnaest, od 34 propraćene opštine, prevelo je zapisnike sa sastanaka skupštine opštine na službene jezike opštine.

²⁹ Parteš/Partesh, Dragash/Dragaš, Vushtrri/Vučitrm, Skenderaj/Srbica, Pejë/Peć i Fushë Kosovë/Kosovo Polje.

³⁰ Klokot/Kllokot, Štrpce/Shtërpçë, Mamuša/Mamushë/Mamuša, i Prishtinë/Priština.

³¹ Član 76 Zakona o lokalnoj samoupravi.

uređena je administrativnim uputstvom koje je izdalo ministarstvo, koje definiše proces praćenja putem uređaja informacione tehnologije i dužnostima centralnog i lokalnog nivoa u ovom procesu.³² On-line prenos sastanaka skupštine opštine ima za cilj da poboljša učinak lokalnih organa u skladu sa zakonskim okvirom i načelima dobrog upravljanja. Pored toga, trebalo bi da omogući ministarstvu da bude efikasnije u praćenju, istovremeno smanjujući troškove.

Kako ministarstvo tako i opštine koje su ocenjene za ovaj izveštaj istakli su da se on-line alatka za praćenje primenjuje bez većih prepreka. Sa izuzetkom svih sastanaka skupštine opštine koji su održani u tri opštine, svi drugi sastanci skupštine opštine emituju se on-line.³³

Od kada je započela primena ove alatke, ministarstvo je bilo u stanju da proprati sastanke skupštine opštine u velikoj većini opština. Kada govorimo o opštinama i njihovoj obavezi da učine funkcionalnim on-line praćenje, 12 opština tek treba da nabavi neophodnu opremu³⁴ kao što je predviđeno u administrativnom uputstvu u pogledu emitovanja sastanaka skupštine opštine.³⁵ U ovom trenutku, ove opštine koriste svoju postojeću, ali ograničenu opštinsku opremu.³⁶

Vredi pomenuti dobru saradnja između centralnog i lokalnog nivoa tokom priprema za uvođenje on-line sistema praćenja koju su potvrdile sve ocenjene opštine i zvaničnici ministarstva u skladu sa zahtevima koji proističu iz administrativnog uputstva.³⁷

U ovom trenutku, ministarstvo radi na proširenju upotrebe on-line sistema praćenja kako bi se stanovnicima omogućilo da imaju pristup sastancima opštinskih zakonodavnih sastanaka. Kasnije tokom 2012. godine, očekuje se da će opštine biti u stanju da povežu svoje zvanične veb stranice na on-line sistem praćenja kako bi se omogućilo javno emitovanje sastanaka skupštine opštine.³⁸ Emitovanje sastanaka skupštine opštine ima potencijal da uskladi postupke i da poboljša pristupačnost i transparentnost opštinskih zakonodavnih aktivnosti, omogućavajući stanovnicima da imaju pristup opštinskim zakonodavnim aktivnostima.

3. ZAKLJUČAK

Izveštaj pokazuje da je ostvaren napredak u nivou poštovanja sprovođenja aktivnosti skupštine opštine u odnosu na odredbe sadržane u zakonskom okviru na Kosovu. Prakse nekih skupština opština trebalo bi da se upotrebe kao slučajevi najbolje prakse.

³² Administrativno uputstvo br. 2012/01 o praćenju skupština opština teleprisustvom preko uređaja informacione tehnologije, izdao MLU 17. januara 2012.

³³ Usled neraspložitosti internet linka na MLU, sastanci skupština opština Gračanice/Gračanicë, Dečan/Dečana i Parteša/Partesh nisu emitovani on-line.

³⁴ Jedan laptop i najmanje dva mikrofona izdvojena za on-line praćenje.

³⁵ Član 5.2 i 9.4 AU MLU 2012/01 o praćenju skupština opština teleprisustvom preko uređaja IT

³⁶ Fushë Kosovë/Kosovo Polje, Prishtinë/Priština, Malishevë/Mališevo, Dragash/Dragaš, Viti/Vitina, Parteš/Partesh, Gillogoc/Glogovac, Podujevë/Podujevo, Skenderaj/Srbica nema računare izdvojene u svrhu online praćenja. Pored toga, Gračanica/Gračanicë, Kačanik/Kaçanik i Ferizaj/Uroševac izneli su da nemaju mikrofone.

³⁷ Pre sastanka svake skupštine opštine, opština mora ministarstvu dati pravo pristupa za online praćenje. (Članovi 7 i 8 AU MLU 2012/01 o praćenju skupština opština teleprisustvom preko uređaja IT). Do sada nije došlo do nikakvih problema u dozvoljavanju ovog pristupa.

³⁸ Informacije pružio vršilac dužnosti šefa Odeljenja za lokalnu samoupravu pri Ministarstvu lokalne uprave.

Bez obzira na isto, i dalje je prisutan jedan broj nedostataka u značajnom broju opština.

Zakonski zahtev da se sastanci skupštine opštine najavljuju javno ispunilo je većina opština, sa povećanim brojem opština koje su ispunile zakonski zahtev najavljivanja sastanaka skupštine opštine na blagovremen i efikasan način. Ovo je značajno poboljšanje u poređenju sa brojem opština koje nisu uspele da najave sastanke skupštine opštine, na način identifikovan u Izveštaju OEBS-a za 2011.³⁹ Pored toga, 44 procenata ocenjenih opština uložilo je dalje napore za najavljivanje sastanaka, uspostavljajući najbolje prakse koje bi trebalo da proprate druge opštine. Međutim, odsustvo ili nizak nivo učešća javnosti na sastancima skupštine opštine preovlađuje i dalje.

Jedan od nedostataka jeste odsustvo mera koje se preduzimaju u cilju odgovora na moguće situacije sukoba interesa, što je primećeno u 84 procenata ocenjenih opština. Međutim, sa pozitivnije strane, Misija je identifikovala dve opštine u kojima su predviđeni postupci za sprečavanje sukoba interesa u opštinskim statutima i poslovniku o radu skupštine opštine. Iako simbolične u brojevima, dve opštine sa predviđenim postupcima mogle bi potencijalno da obeleže rastući trend svesti o značaju odgovora na pitanja situacija sukoba interesa.

Iako skoro sve opštine pružaju usluge usmenog prevoda, ne postoji pismeni prevod materijala za sastanke skupština opština na službenim jezicima kao što je predviđeno kao potreba regulatornim okvirom. Na kraju, on-line praćenje sastanaka opština sprovodi se uspešno u većini opština dovodeći do transparentnijeg sprovođenja opštinskih procesa odlučivanja.

4. PREPORUKE

Skupštinama opština:

1. Primeniti najbolje prakse o raspodeli informacija o predstojećim sastancima skupštine opštine, npr. postavljanjem obaveštenja na najčešće posećivanim mestima i/ili korišćenjem lokalnih medija.
2. Jasno definisati postupke za zapažanje sukoba interesa i uključiti ih u opštinske statute ili u poslovnike o radu skupština opština. Najbolje prakse obuhvataju obavezivanje predsedavajućeg skupštine opštine da upita odbornike prisutne na sastanu da li neki od njih smatra da je u situaciji sukoba interesa o pitanjima o kojima se odlučuje na sastanku.
3. Opštine koje nisu ispoštovale ovaj zahtev, trebalo bi da prevedu i objave sve materijale za sastanke skupština opština na svim službenim jezicima, kao što je predviđeno zakonskim okvirom.

³⁹ Vidi izveštaj OEBS-a iz 2011. godine *Izveštaj o praćenju rada skupština opština, mart 2009-decembar 2010.* (strana 11).

4. Održavati dobru saradnju uspostavljenu sa centralnim nivoom pre i tokom internet prenosa sastanaka skupština opština.
5. Pružiti potrebnu opremu za omogućavanje on-line praćenja sastanaka skupština opština u nekolicini opština u kojima se ovo još uvek ne sprovodi.

Ministarstvu lokalne uprave:

1. Ministarstvo bi trebalo da osigura usklađenost sa zakonskim okvirom i vladavinom prava, npr, rešavajući slučajeve nepoštovanja ovog zahteva.
2. Privesti kraju proširivanje sadašnjeg on-line sistema praćenja kako bi se opštinama omogućilo da prenose nadgledane sastanke skupština opština na opštinskim veb stranicama.